

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

2. Postrema hæc recentiorum sententia reiicitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

principium & terminus essentialis consistentie entitativae obiecti esse, quin, & consistentie veritatis obiectivae illius & principium, & terminus essentialis sit: nec video, quia ratione dividi ab hisce alterum ab altero possit.

5. Impugno tertio sententiam praefatam, quoad statum futuritionis conditionatae, & possibilitatis in futuris absolute, quae ex aeternitate, ex qua à Deo cognoscuntur actus, & absolute, & exercite non fuere: etenim, cum futuritio absoluta possibilitatem non aboleat, sed perficiat, atque ad actum perducatur, vel identicum, ut cenleo, vel, ut Thomista volunt additum possibilitati rerum, & adiunctum, atque ex aeternitate Dei sit de eorum futuritione pro cuiusque duratione decretum, ut horum possibilitati ad actum per decretum illud deductae cognoscendae verificativum, & determinativum actuale ex aeternitate assignetur, recursus ad omnipotentiam est otiosus: maxime, cum iidem Thomista Scientiam visionis de absolute futuris eorum causam esse directricem, etsi non meliore Theologia, fateantur. Secundo simili ratione ex praesentia reali futurorum aeternitati, quam iidem defendunt, otiosum verificativum, & determinativum Omnipotentiae in statu possibilitum cognoscendis possibilitibus ostenditur. Similique dictio contra determinativum, & verificativum futuritionis conditionatae. Denique, cum praesentia futurorum ex aeternitate, quam Thomista iidem inaequere, actu absolute & exercite futura Deo cognoscenti praesentem, aequae, atque, cum actu, & de praesentis nostro sunt, decretum, quo tandem in tempore apponitur, absolute ad existentia atque futura cognoscenda superfluet. Sine vero non superfluit, sed est satis, & necessarium praesentia eorum ex aeternitate ut ex illa ideo videantur, erit inutilis.

6. Ad eadem à nobis discedenda atque à doctoribus praefatis plus satis dissecta principia offendentes Recentiores ex nostris acuti Antonius Perez Valende in 1. p. sine de Deo vno d. 6. c. 9. §. Obiicit 4. & Gaspar de Ribadeneyra subobscure ipsius doctrinam tradens tractatu cuto de Scientia, clarius tamen manifestis, & ore, docuerunt quaeunque actualem existentiam, exercite, & absolute in se non habent pro eo statu, pro quo cognoscenda sunt, sufficiens determinativum, & verificativum in se non habere, ut, à Deo etiam, cognoscantur: quare aliunde, & extrinsecus esse ipsis quaerendum & designandum. Cum autem creata omnia ex aeternitate pro omni eorum statu, ex qua nullum eorum actu absolute est, à Deo cognoscantur, ad Deum, qui solus aeternus est cum Dominicanis Thomistis recurrunt, eisque quoad verificativum & determinativum cognitionis divinae de creaturis pro statu possibilitatis conveniunt: divinamque intelligentiam pro verificativo, & determinativo admittant. In determinativum vero, & verificativum cognitionis divinae de liberis nostris futuris, tam conditionatis, quam absolutis, cum Thomistica decreta memorata cum illorum libertate consistere posse non videam singularem viam capessunt. Assignant enim pro conditionatis divinam conditionatam Scientiam, pro absolutis absolutam.

CERTAMEN II.

Postrema haec Recentiorum sententia revocatur.

Quia sententia haec quoad verificativum, & determinativum possibilitum, pro statu possibilitatis designandum convenit cum prima, Omnipotentiam designans, datis impugnationibus contra primam patet proportionem servata: quibus addo hanc sententiam supponere possibilitatem rerum formaliter realiter Omnipotentiam esse, id quod falsum esse ostendimus controu. metaphysica d. 1. ex instructo, & obiter hic d. 5. quæst. 1. cert. 3. n. 4. quia, etsi nondum absolute & actu existentia possint denominationes actuales intentionales ab actualibus formis recipere (ut patet in denominatione actu cognitorum,

quae eisdem convenit possibilitibus omnium sententia ab actuali de ipsis cognitione, & exemplis aliis pluribus) alibi de realibus denominationibus, ac non pure intentionalibus exemplum nullum est actualis denominationis ab actuali aliqua forma praefata subiecto, quod non existat positum, & praexistat, nisi ad Dominicanam doctrinam de existentia materiae per existentiam formae migraretur. Contra secundò: quia, ut ea subiecti existentia non requiratur in subiecto non existente, siue ex eius parte, quia à forma differt capacitas eam denominationem inspicendi requiritur; nec forma ipsi capacitem affert. Alioquin ab omnipotentia non minus possibilis Hircoceruus esset, quam Petrus: quid igitur est capacitas illa Petri, ex parte sui, ad eam denominationem, ut possibilis ab omnipotentia sit, atque cum illa, ut forma concretum hoc actu possibile constituat: quidve ut eam recipiat denominationem Hircoceruo deficiat: si praedictorum huius repugnantiam intrinsecam eam incapacitem esse; & praedicatorum Petri non repugnantiam intrinsecam capacitem, quidve aliud dixeris à forma seu Omnipotentia diversum: id ipsum nos intrinsecam Petri possibilitatem, Hircocerui impossibilitatem dicimus: & quidem, cum recentioribus hisce, ut argumenta eludant familiaris distinctio sit *possibilis, ut quo & possibilis ut quod* (ne solutionis elusio, vel ita respondentium illud, in aperto sit, ac deprehendatur) vnum ex parte formae omnipotentiae denominantis, & aliud ex parte subiecti denominari proponi, & in eo concreto adesse faciendum necessarium ipsis est.

2. Contra tertio, ut oppugnetur in fidem certam. 1. num. 4. liberemus: quia actus vitales non à sola Omnipotentia possibiles sunt, sed ab ea, & potentia vitali possibili solum, & necdum existente positum pro sua possibilitate statu, pro quo eorum actum, ut possibilitum respectum essentialem terminat: ergo non à sola Omnipotentia tanquam forma, & *ut quo* possibilitatem vitales actus habent formaliter, sed ab ea, & potentia vitali possibili: quare & hanc completè possibilem atque ex quo & quod constitutam, ac proinde ipsam quod potentia vitalis possibilis: (quod in se & intrinsecè nihil actu est per se) est pro parte formae constitutivum actum vitalem possibilem assignare debemus: id quod paradoxum est multo ex capite, ut patet, & quia concretum vnius generis esse formam denominantem alterius concreti generis eiusdem, v.g. vnum album, dextrum vel visum alterius albi dextri, vel visui est ridiculum. Dices: potentiam vitalem solam Omnipotentiam, ut terminum adequatum essentialem, sui, ut possibilis respicere, atque ab ipsa proinde adequatè denominari: quare, quia hanc actus vitales possibiles possibilem concernunt, & tanquam terminum essentialem respiciunt, non posse non omnipotentiam respicere à qua etiam possibiles continentur.

3. Contra tamen: quia in respectu actuum vitalium ad Omnipotentiam, quatenus aequè immediate, & primo, atque Omnipotentiam, respiciunt possibilitatem potentiae vitalis, & haec respicit Omnipotentiam, ut terminum seu formam adequatam, & proximam, solum probat actus vitales possibiles qua parte respiciunt proximè potentias vitales possibiles, ut terminum essentialem & formam partialem proximam, qua in esse possibilitum constituntur, mediate respicere Omnipotentiam: ergo ab ea non constituntur adequatè actus vitales proximè possibiles, ut de se patet. Secundo solutio haec probat absurdum, quod deducebamus: nempe vnum concretum aliud generis eiusdem posse contra omnes philosophos, & communem hominum apprehensionem constitutere, & denominare. Adde iuxta hanc doctrinam minime, vel saltem aegre, defendi posse essentialiam possibilem rei ab eius existentia realiter indistingui. Cum certum sit Omnipotentiam, qua formaliter essentia rerum consistit, ac non repugnat, esseque possibilem à Petri existentia realiter, & immensè differre: quare doctrina haec à doctrina societatis valde discordat, & haec satis contra huius sententiae suppositionem pluries à nobis ex instructo impugnata.

4. Iam doctrinam hanc quoad questionem de verificativo, & determinativo divinae scientiae de possibilitibus attinet, sic impugno: quia cognitio divina de Petro possibilis

possibili non attingit solam possibilitatem, eiusque veritatem intrinsecam, sed prædicata etiam Petri, quæ nec omnipotentia nec scientia simplicis intelligentiæ sunt: alioqui nihil extra se Deus cognoscere, cum cognoscit, & iudicat Petrum v. g. esse possibilem: neque eius indicium obiectum esset vltimum, præter vel omnipotentiam, vel scientiam simplicis intelligentiæ: ac proinde hoc ipsum iudicium esset, omnipotentia est omnipotentia, vel scientia de omnipotentia est scientia de omnipotentia, imo distinctio illi aduersariis familiari in rebus hisce vt quo, & vt quod locus non esset: cum ergo vltra potentiam, & scientiam prædicat Petri, quoad intrinsecum, cognoscenda sunt, & quoad intrinsecum sui neque omnipotentia, neque scientia simplicis intelligentiæ, tanquam forma constituantur, facit aduersarij debent in prædicatis ipsi Petri obiectum veritatem, siue cognoscibilitatem esse, quam etiam Dei cognitio, vltra omni potentiam, vel scientiam repræsentet, & qua Petrus possibilis diuinum terminet cognitionem.

5. Vnde inferitur: in prædicatis intrinsecis Petri possibilis esse veritatem, qua etiam scientiam illam, siue Deum ad illam determinet: cum Dei omnis scientia, quæ veritatis omnis scientia est, nihil aliud, quam obiectum veritatem cuiusvis, pro statu quouis, vt illius determinate scientia sit, pro determinatio requirit, vt supra d. 5. qu. 1. certam. 1. a num. 2. & certam. 3. num. 1. & fufius d. 4. quæst. 3. docebamus. inde etiam inferitur ad consistentiam veritatis scientia simplicis intelligentiæ, quæ de intrinsecis illis Petri possibilis, seu, quod idem ad rem præsentem, futuri, nondum existentis, tamen cum cognoscitur opus actuali verificatio non esse: imo hoc esse impossibile, siquidem actu Petrus quoad intrinsecum ipsi prædicata non est, & tamen vere cognoscitur: quia actu esse non dicitur, sed esse posse: ad quod opus non est Petri actualitate, quæ non asseritur, sed quod esse possit, vt asseritur ad eam satis est, vt assertio assertio conformetur, quod ipsam formaliter esse, veram assertionem.

6. Frustra item ab his Doctoribus pro determinatio & verificatio cognitionis de Petro possibili scientia simplicis intelligentiæ designatur: quandoquidem Petri possibilitati, qua formaliter possibilis constituitur omnipotentiam actualem quidem, & æternam esse aiunt: in qua satis actualis determinatio, & verificatio adest: imo, non frustraneum modo, verificatio scientia simplicis intelligentiæ est, sed impossibile, siquidem Petri possibilitas, seu Petrus possibilis actu prioritate obiectiua ad sui veritatis, scientiam constituitur, & intimus est quam post per scientiam possit constitui: id autem solum cognoscitur, cum Petrus cognoscitur possibilis: non autem cognoscitur cognitus, quia talis enim, non possibilis quidem per scientiam simplicis intelligentiæ, sed actu cognitus à Deo per scientiam visionis solummodo cognosci potest: demum, vt ita cognoscatur Petri possibilitas vere actu possibilis per scientiam de eo, qua tali actuali oportet facit obiectum terminatum ad hanc scientiam non supponit sed subsequi, contra commune omnium iudicium: quod autem inde absurda, maxime in scholæ Societatis principis inferantur ex parte saltem inferius ostendimus. Accidit, si scientia ipsa verificatio sui, & veritatem obiecti formaliter constituitur sit. Omnis scientia diuina de quouis obiecto actu absolute non existente in se recte solum modo esse poterit.

CERTAMEN III.

Verificatio futuritionis vtriusque ab his Recentioribus nostris assignatum speciatim refellitur primo.

P. Præter hæcenus data contra verificatio possibilium, ac scientia de ipsis quod prædicti Recentiores nostri (non quidem ex necessitate principiorum, quibus ducuntur, & quibus designata omnipotentia sic Christoph. de Orreaga, de Deo Vno. Tomus I.

bat satis, (sed vi consequentiæ ad ea, quæ de verificatio futurorum dicturi erant) addiderunt proportionem seruata verificatio futurorum æquo impetu impugnant; singularem tamen verificatio scientia media de futuris conditionate, & scientia visionis, & absolute de absolute futuris specialibus argumentis refellenda hic sunt. Et primo verificatio scientia media de futuris, quod ipsam scientia media de ipsis ab his Recentioribus dicitur esse, sic impugno primo. Idco per hosce cognoscitur actu à Deo futurum contingens conditionatum, quia est actus & determinatio, verum, cum ita cognoscitur: siue, quia à verificatio, & determinatio actuali habet actualem veritatem determinatam: atqui ideo est actu determinate verum, siue habet à verificatio, & determinatio actualem veritatem determinatam futurum contingens conditionatum, quia à Deo cognoscitur per vos: ergo ideo cognoscitur contingens conditionatum, quia cognoscitur, siue ideo est scientia media, quia est scientia media.

2. Proba (si potes) Dominicans tua doctrina supposita scientiam median nostram quam negant firmissime, & conantur adhuc irridere: vt appareat quanto scholæ Societatis damno, quæ pro libertate nostrorum actuum cum prædeterminationis certitudine concilianda diuino illustrata lumine scientiam hanc ex scripturis, patribus, & rationibus in lucem protulit, totque lucubrationum laboribus defendit, atque illustrat, doctrinam hanc Recentiores excogitant, quæ merito irrationalis reddatur, & ridicula. Redundum ergo his erit ad probationes nostrorum antiquorum ab his verificatio independentes, imo ipsi aduersas, vt scientia media assertores se, & vindices esse abique audientium risu proferantur. Scio nonnullos, nescio quas formalitates in scientia media diuisisse, vt altera verificatio, & determinatio sui ipsius sit si bique præcedat; altera vero seipsam sequatur; sed hæc ad questionem de re, atque à præcisionibus pure mentalibus independentem inania prius, & nugæ sunt.

3. Antonius Perez citato c. 9. versu sed rogas num. 114. in quo hanc proponit, versatque difficultatem, clariorque mentem explicat suam, plura secum pugnancia docet. Primo sub eius paragraphi initium causalitatis obiectiua in actu primo; siue vim determinatam contingens conditionati ad scientiam median non posse esse scientiam, ne conditionata scientia suum causam dicatur. Circa medium vero responderi difficultati statum intrinsecum à re ipsa indistinctum esse scientia conditionate causam; illum autem statum non esse statum qui in re sit, sed qui esset, si conditio poneretur; quem satis esse, vt causa scientia sit, inquit, quia causa intentionalis est, quæ existentiam actualem sui ex parte actus primi non requirit, vt causet, (id quod constat exemplis quotidianis plurimis) quam causam physicam ex parte actus primi ad causandum supponunt: ac proinde ab obiecto non existente actu progredi potest. Concludit autem paragraphum. Caterum causalitatem in actu primo obiectum scientia media non habet, sed haberet, si poneretur conditio, & nunc solum existit in suo effectu, qui est scientia media.

4. Præter proxima verbatim transcripta, fere reliqua Doctoris huius verba (nec solum sentia) sunt: in quibus non vnam tantum contradictionem deprehendi. Primam in postremis verbis scientia media est effectus contingentis, qui esset, si conditio poneretur: alii effectus omnis in actu secundo dicitur vt essentiali terminum, & correlatum causam sui in actu primo pro priori modo sufficienti constitutum; alias esset, & non esset illius effectus: ergo, cum per scientia media sit effectus illius contingentis conditionati, quod actu in se non est, sed esset, si conditio poneretur supponitur in eiusmodi contingenti, quod actu non est, sed esset, si conditio poneretur sufficienti constitutio in actu primo ad causandam scientiam median secundo eorum verborum sententia contradicit alteri, quæ asserbat statum intrinsecum conditionatum contingentis esse causam scientia media: quia ad causandum intentionaliter non requiritur ex parte causæ existentia actualis: ac proinde non existente actu potest effectus procedere.

5. Ex qua verissima, & fere omnibus constanti ratione, Z z ne,